

Kontrol af dyrevelfærd 2005

Resultater fra den danske kontrol af velfærd under transport, på slagterier og i besætninger med landbrugsdyr og heste

Kontoret for dyrevelfærd, kvalitet og markedsføring

MINISTERIET FOR FAMILIE-
OG FORBRUGERANLIGGENDER

Fødevarestyrelsen

Kontrol af dyrevelfærd 2005

Resultater fra den danske kontrol af velfærd under transport, på slagterier og i besætninger med landbrugsdyr og heste

FødevareRapport 2006:15

1. udgave, 1. oplag august 2006

Copyright: Fødevarestyrelsen

Oplag: 300 eksemplarer

Tryk: Internt tryk

ISBN: 87-91716-37-3

ISSN: 1399-0829

Forsideillustration: ?

Pris: Kr. 55,00

Prissatte publikationer kan købes i boghandlen eller hos:

Nordisk Bog Center

Telefon: +45 56 36 40 48: mandag-torsdag kl. 09.30-16.00; fredag kl. 09.30-15.00

Fax: +45 56 36 40 39

E-mail: ekspedition@nbcas.dk

Rapporten findes i elektronisk form på adressen:

www.fvst.dk

Fødevarestyrelsen

Mørkhøj Bygade 19, DK-2860 Søborg

Tlf. +45 33 95 60 00, fax +45 33 95 60 01

Fødevarestyrelsen er en del af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender. Styrelsen står for administration og kontrol på veterinær- og fødevareområdet.

Kontrollen med fødevarer og tilsyn med veterinære forhold varetages af Fødevareregion Nord, Fødevareregion Syd og Fødevareregion Øst, mens regeldannelse og koordination af kontrollen foregår i hovedkontoret i Mørkhøj ved København.

Fødevarestyrelsen har ca. 1.630 årsværk i regionerne og ca. 300 årsværk i hovedkontoret.

Indhold

1	Forord	5
2	Sammendrag og konklusion	6
2.1	Sammendrag	6
2.2	Konklusion	6
3	Fødevarestyrelsens velfærdskontrol	8
3.1	Velfærdskontrol i besætninger før 2004	8
3.2	Velfærdskontrol i besætninger efter 1. januar 2004.....	8
3.3	Velfærdskontrol i forbindelse med transport af dyr.....	9
3.4	Velfærdskontrol på slagterier.....	10
4	Planlægning og praktisk udførelse	11
4.1	Udpegning af besætninger	11
4.2	Kontrolbesøget.....	12
4.3	Indskærpelser og anmeldelser til politiet.....	12
4.4	Indberetning af kontrolresultater.....	13
4.5	Fordelingen af velfærdskontrolbesøg i 2005	14
5	Resultater af kontrolindsatsen 2005	15
5.1	Velfærdskontrol i besætninger.....	15
5.2	Resultater af velfærdskontrollen i kvægbesætninger.....	15
5.2.1	Resultater af velfærdskontrollen i besætninger med kalve under 6 måneder.....	15
5.2.2	Resultater velfærdskontrol i besætninger med kvæg over 6 måneder.....	18
5.3	Resultater af velfærdskontrollen i svinebesætninger.....	19
5.4	Resultater af velfærdskontrollen i fårebesætninger.....	23
5.5	Resultater af velfærdskontrollen i gedebesætninger.....	24
5.6	Resultater af velfærdskontrollen i pelsdyrbesætninger.....	25
5.7	Resultater af velfærdskontrollen i hestebesætninger.....	25
5.8	Resultater af velfærdskontrollen i fjerkræbesætninger.....	26
5.8.1	Resultater af velfærdskontrollen med æglæggende høner i buranlæg.....	26
5.8.2	Resultater af velfærdskontrollen med æglæggende høner i alternative systemer.....	28
5.8.3	Slagtekyllinger.....	29
5.8.4	Resultater af velfærdskontrol i besætninger med kalkuner, gæs og ænder.....	31
5.8.5	Oversigt over antal besætninger, som blev meldt til politiet i forbindelse med velfærdskontrollen i besætninger i 2005.....	32
5.8.6	Dyrlægers anmeldepligt ved dyreværnsmæssigt uforsvarlige forhold.....	32
6	Velfærdskontrol i forbindelse med transport af dyr	33
6.1	Resultater af velfærdskontrol med dyr transporteret til slagtning.....	33
6.2	Resultater af velfærdskontrol med dyr transporteret over samlesteder.....	36
6.3	Resultater af velfærdskontrol med dyr udført direkte fra besætninger.....	37
6.4	Velfærdskontrol på slagterier.....	37
6.4.1	Resultater af velfærdskontrol med slagterier.....	37
7	Koordinering af kontrollen	38
8	Den fremtidige kontrol	39

1 Forord

Denne rapport omhandler resultaterne af Fødevarestyrelsens kontrol af velfærd i de danske husdyrbesætninger, den såkaldte 5% velfærdskontrol, i 2005. Der er foretaget visse justeringer vedrørende tabellers udformning og placeringen af de enkelte afsnit i forhold til sidste års rapport, ligesom der er tilføjet nye afsnit om velfærdskontrollen på slagterierne.

Rapporten er udgivet af Fødevarestyrelsen og er tilgængelig på Fødevarestyrelsens hjemmeside (www.foedevarestyrelsen.dk). Rapporten kan også bestilles ved henvendelse til Fødevarestyrelsens kommunikationsafdeling.

Formålet med rapporten er at udbrede kendskabet til Fødevarestyrelsens kontrol af Justitsministeriets velfærdsregler dels i besætninger med landbrugsdyr og heste dels ved transport af dyr og på slagterier. Rapporten indeholder også en opgørelse af resultatet af velfærdskontrollen foretaget i 2005.

2 Sammen drag og konklusion

2.1 Sammen drag

Fødevarestyrelsen har i 2005 gennemført ca. 2300 velfærdskontrolbesøg i besætninger med mere end 10 landbrugsdyr og heste. Heraf er 844 besøg foretaget i kvægbesætninger og 647 besøg gennemført i svinebesætninger. Næsten 65 % af velfærdskontrollen i 2005 er således gennemført i besætninger med kvæg eller svin. Fordelingen af antallet af velfærdsbesøg på de enkelte dyrearter og fødevareregioner er vist i tabel 1 på side 13.

Resultaterne af velfærdskontrollen i besætninger er gengivet i tabeller, hvis indhold relaterer sig til forhold vedrørende personale, management og tilsyn, til bevægelsesfrihed og pladsforhold, til bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø, til forhold vedrørende foder og vand, til operative indgreb og til administrative forhold.

For kvægs vedkommende er i alt 504 forhold blevet indskærpet, den hyppigste årsag hertil var, at kalve over to uger ikke havde permanent adgang til vand. I alt 28 kvægbesætninger blev meldt til politiet, det hyppigst meldte forhold var, at kalve i enkeltboks ikke kunne se og/eller røre andre kalve.

For svins vedkommende er i alt 1053 forhold blevet indskærpet, den hyppigste årsag hertil var, at tildeling af beskæftigelses- og rodemateriale manglede eller var mangelfuld. I alt 46 svine besætninger blev meldt til politiet, det hyppigst anmeldte forhold var, at syge og tilskadedekomne dyr ikke blev passet forsvarligt.

Ved velfærdskontrollen i forbindelse med transport af svin blev der ved kontrollen på slagterier foretaget 124 anmeldelser til politiet for i alt 132 forhold, den hyppigste årsag var forhold relateret til dyrenes bevægeapparat. I forbindelse med transport af kvæg blev der foretaget 169 anmeldelser til politiet for i alt 172 forhold, den hyppigste årsag var transport af højdrægtige dyr. Derudover er der foretaget anmeldelser til politiet i forbindelse med transport af slagtekyllinger (otte anmeldelser) og får (en anmeldelse). Kontrollen på samlestederne gav anledning til 27 anmeldelser med fund af skuldarsår hos søer som den hyppigste årsag, og til en anmeldelse vedrørende henholdsvis kvæg, får og heste.

Velfærdskontrollen med slagterier gav anledning til tre anmeldelser til politiet af henholdsvis et kreaturslagteri og to svineslagterier.

2.2 Konklusion

Resultaterne af velfærdskontrollen i kvægbesætninger i 2005 viser for indskærpelsernes vedkommende et stort set uændret niveau, når antal kontrollerede besætninger tages i betragtning, for politianmeldelsernes vedkommende er der tale om mere end en fordobling i forhold til

2004. For svinebesætningernes vedkommende er der sket et fald i antal indskærpelser fra i gennemsnit ca. 2,2 pr. besætning i 2004 til i gennemsnit ca. 1,6 pr. besætning i 2005. For politianmeldelsernes vedkommende er der tale om en mindre stigning i forhold til 2004, når antal kontrollerede besætninger tages i betragtning.

Hvad angår besætninger med æglæggende høner, er der tale om et fald i antal indskærpelser i forhold til 2004, medens antal politianmeldelser er nogenlunde uændret. I besætninger med får, pelsdyr og heste ses der også et fald i antallet af indskærpelser i 2005 i forhold til året før, mest markant er faldet for pelsdyrenes vedkommende. Antallet af besætninger med disse dyrearter, der er meldt til politiet, er på samme lave niveau som i 2004.

De forhold, der indskræpes hyppigt i kvæg- og svinebesætninger i 2005 er typisk også indskræpet ofte i 2004. Blandt de indskræpede eller politianmeldte forhold, der springer i øjnene, er antallet af syge og tilskadekomne dyr, der ikke passes forsvarligt eller udsættes for transport. Der er her tale om forhold, der kan undgås ved passende tilsyn og rettidig indgriben med passende behandling eller aflivning. Når dette svigter, er resultatet, at dyrene udsættes for en større eller mindre grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Hvad angår svinebesætninger, er de nye regler omkring sygestier der trådte i kraft den 1. januar 2005, indskræpet forholdsvis ofte. Årsagen til dette skal muligvis findes i, at der ses en latensperiode, før reglerens eksistens og indhold kommer til landmandens erkendelse.

Ved velfærdskontrollen i forbindelse med transport af dyr til slagteri er der i forhold til 2004 konstateret en markant stigning i det antal forhold, der er meldt til politiet. Det er især transport af højdrægtige kreaturer, der bidrager til denne stigning.

Det er positivt, at der for nogle dyrearters vedkommende er set et fald i antallet af indskærpelser i forbindelse med velfærdskontrollen i besætninger, men når det er sagt, er der stadig tale om et stort antal indskærpelser, ligesom antallet af anmeldelser til politiet fortsat er betydeligt. Det må således konkluderes, at situationen for flere af dyrearternes vedkommende fortsat ikke er tilfredsstillende, og at der stadig er behov for forbedringer og mere fokus på dyrevelfærd både, når dyrene opholder sig i besætningerne, og når de skal transporteres.

3 Fødevarestyrelsens velfærdskontrol

3.1 Velfærdskontrol i besætninger før 2004

Indtil 1. januar 2004 var der alene krav om velfærdskontrol i besætninger med svin, kreaturer indtil 6 mdr. og æglæggende høner, jf. EU's bestemmelser herom. I perioden 1994 – 2004 blev der årligt kontrolleret 2 % af besætninger med svin og med kreaturer under 6 mdr. Alle buranlæg med æglæggende høner blev kontrolleret to gange årligt indtil 2003. Siden 2003 har kontrollen i besætninger med æglæggende høner omfattet årlig kontrol af alle buranlæg med mere end 350 konsumægsproducerende høner samt 5 % af besætninger med alternative opdrætssystemer, dog mindst 50 besætninger.

Besætninger til kontrol blev udpeget tilfældigt fra Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR) og ejerne blev varslet forud for kontrollen, som omfattede overholdelse af EU-reglerne på området.

3.2 Velfærdskontrol i besætninger efter 1. januar 2004

Justitsministeriet udstedte i december 2003 bekendtgørelse om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål. Herved blev kontrollen ændret til at omfatte såvel direktivbundne som nationale regler. Det betyder, at reglerne i dyreværnsloven og forskrifter, der udfærdiges med hjemmel i dyreværnsloven, også skal kontrolleres. Fødevarestyrelsen har i denne forbindelse fået til opgave at planlægge og udføre velfærdskontrol i mindst 5% af alle besætninger med mere end 10 landbrugsdyr og heste.

Som følge af det ændrede regelgrundlag er der således fra 2004 udført velfærdskontrol i mindst 5 % af alle besætninger, som huser 10 eller flere af følgende husdyrarter: svin, kvæg, får, geder, heste, pelsdyr, høns, slagtekyllinger, ænder, kalkuner og gæs. Både heste, som holdes som landbrugsdyr, og heste, der alene holdes med hobbyformål, er omfattet af kontrollen. Regelgrundlaget for kontrollen fremgår af bilag 1.

Den hidtidige varslede kontrol er fra 2004 ændret til uanmeldt kontrol, idet en række forhold, som relativt let kan rettes, ikke vil afsløres ved varslet kontrol. Uanmeldt kontrol forventes at give det mest sandfærdige billede af de daglige forhold i besætningerne.

Udvælgelse af besætninger til kontrol er hidtil sket ved tilfældig udpegning fra CHR. Fra 2004 er en del af besætningerne udpeget på baggrund af forventet relevante risikoparametre. Formålet med risikobaseret udpegning er at målrette og effektivisere kontrollen. Risikovurderingen er indledningsvist baseret på eksisterende og tilgængelige registreringer såsom CHR og medicinregistreringsdatabasen Vetstat.

Kontrollen skal i videst muligt omfang integreres med anden eksisterende kontrol. Allerede inden 2004 var velfærdskontrollen i en vis udstrækning integreret med mælke- og medicin-

kontrol. Der arbejdes fortsat med at integrere kontrollen med andre kontroltyper, f.eks. Plan-
tedirektoratets økologikontrol, så vidt det er muligt.

3.3 Velfærdskontrol i forbindelse med transport af dyr

Dyr transporteres i en lang række forskellige sammenhænge, og transport af dyr foregår over såvel korte som længere strækninger både nationalt og internationalt. Landbrugsdyr udgør langt den største del af transporterne, men der transporteres også en del heste. Når dyr transporteres, skal en række dyrevelfærdsmæssige bestemmelser være overholdt. Kontrollen skal medvirke til at sikre, at disse bestemmelser overholdes. Regelgrundlaget for kontrollen fremgår af bilag 1.

Justitsministeriet er ansvarlig for lovgivningen, men kontrollen med bestemmelsernes overholdelse er delegeret ud dels til politiet dels til Fødevarestyrelsen.

Fødevarestyrelsen gennemfører kontrol på slagterier og samlesteder, og når dyr sendes til udlandet direkte fra besætninger. I disse situationer kontrolleres alle dyr for transportegnethed. Transportmidler kontrolleres på stikprøvebasis.

Ud over ovennævnte gennemfører fødevareregionerne årligt mindst 250 risikobaserede stikprøvekontroller af indladningsforhold (håndtering af dyrene, pladskrav (indvendig højde og areal), transportmidlernes indretning og ledsagedokumenter). Kontrollen kan være rettet mod alle elementerne eller, i kampagneform, være rettet mod enkelte af elementerne.

Fødevarestyrelsen er ligeledes ansvarlig for kontrol på grænsestationer, når der er krav om, at dyr, der ankommer fra eller udføres til tredjelande, skal kontrolleres.

Tilsynsførende dyrlæger (embedsdyrlæger) i fødevareregionerne kontrollerer og godkender ruteplaner udarbejdet af transportøren, når dyr udføres og forsendelsen forventes at vare mere end otte timer. Transportøren skal, efter forsendelsen er afsluttet, returnere ruteplanen til fødevareregionen.

Fødevareregionerne yder efter anmodning fra politiet veterinærfaglig bistand i forbindelse med politiets kontrol på landevejen.

Ud over den egentlige kontrol af dyretransporterne er Fødevarestyrelsen ansvarlig for autorisation af transportvirksomheder. Enhver transportvirksomhed, som transporterer hvirveldyr i kommercielt øjemed over længere afstande end 50 km, skal være autoriseret. En forudsætning for at blive autoriseret er, at den ansvarlige for transportvirksomheden skriftligt erklærer at ville overholde gældende regler og kun lader personale, der har modtaget særlig undervisning eller besidder tilsvarende faglig erfaring, transportere dyr. En autorisation kan trækkes tilbage i tilfælde af gentagne eller en enkelt meget grov overtrædelse.

3.4 Velfærdskontrol på slagterier

På slagterier foretager den tilsynsførende dyrlæge kontrol med dyrenes velfærd i forbindelse med det levende syn (AM-kontrol). Hvert enkelt dyr undersøges, og undersøgelsen for dyrevelfærd er en integreret del af den dyresundhedsmæssige undersøgelse. Den tilsynsførende dyrlæger vurderer bl.a. om dyrene har været egnede til transport til slagteriet, jf. det under punkt 3.3 anførte. Herudover fører den tilsynsførende dyrlæge kontrol med dyrenes velfærd i forbindelse med opstaldning, flytning, bedøvelse og afblødning.

Velfærdskontrol på slagterierne omfatter også dyrlægens kontrol at, at instrumenter, fastholdelsesanordninger og apparatur til bedøvelse og afblødning er i overensstemmelse med gældende regler. Det skal endvidere regelmæssigt kontrolleres, at det er i god stand og tjener formålet.

Den tilsynsførende dyrlæge skal endvidere kontrollere, at det personale, der håndterer eller har tilsyn med dyrene ved opstaldning, flytning, fastholdelse, bedøvelse og afblødning, har de fornødne færdigheder, det fornødne kendskab og den fornødne faglige viden til at udføre disse funktioner.

4 Planlægning og praktisk udførelse

4.1 Udpegning af besætninger

Udvælgelsen af besætninger, der skal kontrolleres, herunder risikobaseret udvælgelse, foretages af Fødevarestyrelsen. En risikobaseret udpegning af besætninger til velfærdskontrol forudsætter adgang til pålidelige oplysninger, f.eks. databaser, der indeholder relevante velfærdsparametre. De databaser, som er umiddelbart tilgængelige for Fødevarestyrelsen er:

1. CHR, som indeholder oplysninger om besætningernes type, størrelse, lokalitet, og for kvægs vedkommende oplysninger om antal kvæg afgået til destruktionsanstalter.
2. besætningskontrol databasen BEKO, som indeholder oplysninger om overtrædelser af reglerne om mærkning af kvæg, svin, får og geder.
3. VetStat, som indeholder oplysninger om de enkelte besætningers medicinforbrug.

På grund af disse tre databasers tilgængelighed og anvendelighed er de anvendt til risikobaseret udvælgelse af besætninger i 2005.

Formodede risikoparametre fra ovennævnte databaser, der blev anvendt ved velfærdskontrollen i 2005 er:

- 1) BEKO ("Bilag 2" besøg¹)
- 2) CHR (besætningstyper - store besætninger med malkekvæg og slagtesvin)
- 3) VetStat (medicinforbrug)

Derudover er hestehandlere udpeget til kontrol på baggrund af en risikovurdering.

Udover risikobaseret udvælgelse af besætninger foretages også tilfældig udpegning af besætninger til velfærdskontrol.

De udpegede besætninger udmeldes til fødevareregionerne, der foretager kontrollen som omfatter både EU og nationale velfærdsbestemmelser.

¹ Et "bilag 2 besøg" bliver udløst, når mere end 20% af dyrene i en besætning ikke opfylder mærkningslovgivningen, idet der eksempelvis står dyr i besætningen, der aldrig er mærket, har tabt et øremærke eller ikke er opført på besætningslisten. Plantedirektoratet har pligt til hurtigst muligt at sende et "bilag 2" til den lokale fødevareregion. Fødevareregionen "lukker" besætningen med hensyn til flytning af dyr og aflægger et "bilag 2 besøg".

4.2 Kontrolbesøget

Kontrolbesøget indledes med, at den tilsynsførende dyrlæge fra fødevareregionen præsenterer og legitimerer sig og mundtligt orienterer om regelgrundlaget for og formålet med besøget. En tilsvarende orientering udleveres på skrift sammen med en blanket med orientering om de retssikkerhedsmæssige principper for kontrollen.

Dyrlægen gennemgår som hovedregel besætningen sammen med ejeren eller en anden med kendskab til besætningen, eksempelvis en fodermester eller en medhjælper. Under kontrolbesøget udfyldes en checkliste, der er en skematisk opstilling af de regler, der skal kontrolleres. Måling af lysforhold eller opmåling af bokse, huse, stier mm kan også blive foretaget, hvor det vurderes nødvendigt.

Kontrolbesøget afsluttes med, at der udarbejdes en kontrolrapport for besøget, hvoraf eventuelle bemærkninger fremgår, herunder hvorvidt der er behov for senere fremsendelse af et brev til besætningsejeren med en nærmere beskrivelse af forhold, der ikke er i overensstemmelse gældende regler på området. Kopi af kontrolrapporten afleveres til besætningsejeren.

4.3 Indskærpelser og anmeldelser til politiet

Under et kontrolbesøg vurderes det, hvorvidt den enkelte besætningsejer lever op til Justitsministeriets lovgivning på dyreværnsområdet, se bilag 1. Hvis en besætningsejer ikke lever op til gældende lovgivning, har fødevareregionen mulighed for at give indskærpelser eller anmelde besætningsejeren til politiet. I besætninger med slagtekyllinger kan fødevareregionen dog i visse tilfælde give påbud.

En indskærpelse er en præcisering af gældende regler på et område. På dyreværnsområdet anvendes indskærpelser ved forhold af meget forskellig karakter og det vil for nogle forholds vedkommende ikke være nødvendigt at følge op. Er der tale om forhold, der vurderes at være uforsvarlig behandling af dyr, vil der skulle aflægges opfølgende besøg, for at konstatere om forholdet er rettet.

Hvis det ved et senere kontrolbesøg i besætningen viser sig, at tidligere indskærpede forhold ikke overholder gældende bestemmelser, følges indskærpelsen op med en politianmeldelse.

Når der gives indskærpelse i forbindelse med kontrol af dyr transporteret til slagteri eller samlested, kan opfølgning ske ved en senere levering.

I tilfælde af, at der ved kontrol konstateres forhold, der vurderes at være groft uforsvarlig behandling af dyr, vil der blive indgivet anmeldelse til politiet. Særlige former for uforsvarlig behandling, der ikke straks rettes, kan også give anledning til en anmeldelse til politiet.

4.4 Indberetning af kontrolresultater

Fødevareregionerne indberetter årligt resultatet af den gennemførte velfærdskontrol til Fødevarestyrelsen. Af hensyn til ensartetheden i rapporteringen anvendes et indberetningsskema udarbejdet af styrelsen. Indberetningen indeholder bl.a. oplysninger om antallet af indskærpelser af gældende regler og indskærpelsernes art. Endvidere oplyses antallet af anmeldelser til politiet og hvilke forhold, der er anmeldt. Fødevarestyrelsen samler resultatet af årets velfærdskontrol i besætninger med svin, kalve og æglæggende høner i en rapport til Justitsministeriet, der rapporterer videre til EU-kommissionen hvert andet år. Resultatet af kontrollen i forbindelse med transport af dyr rapporteres til EU-kommissionen årligt. Indberetningerne fra fødevareregionerne danner desuden grundlag for denne rapport.

4.5 Fordelingen af velfærdskontrolbesøg i 2005

Nedenfor er en oversigt, der viser fordelingen af velfærdskontrolbesøg foretaget i 2005 på de enkelte fødevareregioner og dyrearter:

Region ² Dyreart	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Sum pr. dyreart
Svin	88	89	71	90	60	36	52	65	76	20	647
Kvæg	163	81	107	65	66	122	112	64	44	20	844
Får	31	20	15	16	16	15	12	14	25	31	195
Geder	0	1	1	0	2	4	0	3	4	4	19
Heste	40	33	22	21	23	23	29	24	7	31	253
Mink	20	6	24	5	8	17	2	3	0	4	89
Slagtekylling	10	2	8	3	9	1	9	4	0	2	48
Ænder, gæs og kalkuner	1	4	0	0	1	1	1	1	4	1	14
Æg-høner buranlæg	7	11	8	2	8	6	3	7	11	8	71
Æg-høner alternative	8	4	1	2	2	4	5	6	11	2	45
Sum pr. region	368	254	334	204	195	229	225	191	182	123	2305

Tabel 1. Fordeling af velfærdskontrolbesøg foretaget i besætninger i 2005 fordelt på dyreart og fødevareregion.

² 1: Fødevareregion Nordjylland

2: Fødevareregion Viborg

3: Fødevareregion Herning

4: Fødevareregion Århus

5: Fødevareregion Vejle

6: Fødevareregion Esbjerg

7: Fødevareregion Sønderjylland

8: Fødevareregion Fyn

9: Fødevareregion Ringsted

10: Fødevareregion København og Nordøstsjælland

NB: fodnoten og oversigten refererer til den regionale struktur indtil udgangen af 2005.

5 Resultater af kontrolindsatsen 2005

5.1 Velfærdskontrol i besætninger

I 2005 fik 5% af alle besætninger med mere end 10 landbrugsdyr eller heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål, foretaget velfærdskontrol af en tilsynsførende dyrlæge fra en af fødevareregionerne. I praksis blev følgende dyrearter kontrolleret: Kvæg, svin, får, geder, heste, mink, gæs, ænder, kalkuner, æglæggende høner og slagtekyllinger.

Tabellerne 2- 43 i nedenstående afsnit viser arten og antallet af de forhold, der har givet anledning til indskærper eller anmeldelse til politiet fordelt på de enkelte dyrearter.

5.2 Resultater af velfærdskontrollen i kvægbesætninger

For kalves vedkommende fordelte antallet af indskærpede forhold og forhold, der er meldt til politiet, sig som angivet i tabel 2 - 7 og for kreaturer over 6 mdr. som angivet i tabel 8-12. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet eller meldt til politiet, tallene er således ikke udtryk for antallet af besætninger, der har modtaget indskærpelse eller er blevet meldt til politiet. I alt er 28 kvægbesætninger meldt til politiet i 2005.

5.2.1 Resultater af velfærdskontrollen i besætninger med kalve under 6 måneder.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Kalvene behandles ikke forsvarligt	0	1
Kalvene passes ikke omsorgsfuldt	1	0
Syge og tilskadekomne dyr passes ikke forsvarligt	5	0
Aflødning efter brug af bolt pistol mangler	23	0
Funktionsdygtig bolt pistol mangler	1	0

Tabel 2. Antal forhold der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende personale, management og tilsyn i besætningen

Det fremgår af tabel 2, at der stadig er en del landmænd, der undlader at afløde dyr, de afliver i besætningen, efter dyrene er bedøvet med bolt pistol. Når et dyr skydes med bolt pistol bringes det øjeblikkeligt i bevidstløs tilstand, men i en række tilfælde vil dyret ikke dø som følge af skydningen. Skydning med bolt pistol anses derfor for en bedøvelsesmetode, der for at opnå sikkerhed for, at dyret dør, skal efterfølges af aflødning af dyret.

Bevægelsesfrihed og pladsforhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Kalvene har ikke den fornødne bevægelsesfrihed	4	0
Kalve holdes i enkeltboks længere end 8 uger	22	2

Arealkrav ved flokvis opstaldning af dyr er ikke opfyldt	6	1
Arealkrav i enkeltbokse er ikke opfyldt	13	2
Kalve holdes permanent opbundne	18	4
Kalve kan ikke ubesværet ligge, rejse sig, lave hudpleje	1	1

Tabel 3. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende kalves bevægelsesfrihed og pladsforhold.

Af tabel 3 fremgår, at der ofte er indskærpet forhold vedrørende opstaldning af kalve i enkeltbokse såsom, at kalvene står længere end otte uger i enkeltboks eller, at arealkravene ikke er overholdt, ligesom der også stadig konstateres besætninger med permanent opbundne kalve. Kalve under 6 måneder må ikke bindes. Forbuddet mod opbinding af kalve har været gældende siden 1998. Denne opstaldningsform burde for længst være udfaset.

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Kalve i enkeltboks kan ikke se og/eller røre andre kalve	86	12
Udegående dyr kan ikke finde ly for vejr og vind	4	0
Bygningens materialer er skadelig for kalvene	6	0
Bygningens materialer kan ikke rengøres effektivt	1	0
Stalden holdes ikke ren og hygiejnisk	7	0
Staldklimaet er skadeligt for dyrene	1	0
Der er ikke nok lys 9-17	5	0
Gulvene giver anledning til problemer/ tørt leje mgl.	14	2
Egnet reservesystem til mekanisk ventilationssystem mgl.	1	0
Udstyr til fodring og vanding er udformet så det forurenes	2	0

Tabel 4. Antal forhold, der er indskærpet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Af tabel 4 fremgår, at der stadig er mange enkeltvist opstaldede kalve, der ikke har mulighed for at se og / eller røre andre kalve, idet de opstaldes i bokse med massive skillevægge eller i hytter uden adgang til en forgård. For at sikre enkeltvis opstaldede kalve tilstrækkelig social kontakt må enkeltbokse ikke være forsynet med massive vægge, men skal være forsynet med skillevægge med åbninger, der giver kalvene mulighed for at se og røre andre kalve. Et argument for – trods gældende regler - at opstalde kalve i enkeltbokse med massive skillevægge eller i enkeltstående hytter, har været, at en tæt kontakt mellem kalvene kan give en øget risiko for smitte mellem kalvene. En mulig løsning, som tilgodeser både kalvenes sociale behov og ønsket om at begrænse et smittepres, kan være at opstalde kalvene to og to i større hytter under hensyntagen til arealkravet, eller at lade hver anden skillevæg have åbninger, så kalvene to og to kan se og røre hinanden.

Eksempel på kalve opstaldet i dobbelthytte

Forhold vedrørende foder og vand	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Kalve > 2 uger mangler adgang til vand til enhver tid	119	8
Kalvefoder opfylder ikke sundhedsmæssige behov	2	1
Kalve får ikke råmælk indenfor de første 6 levetimer	2	0
Kalve > 2 uger mangler tørfoder med fordøjelige fibre	0	1

Tabel 5. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende fodring og vanding.

Det forhold, der hyppigst indskræpes ved velfærdskontrollen i de danske kvægbesætninger er, ligesom i 2004, at kalve over 2 uger mangler permanent adgang til drikkevand. Kalve op til 8 ugers alderen står typisk i bokse eller hytter, hvor de vandes (og fodres) i skåle. For at sikre kalvene permanent adgang til drikkevand skal skålen typisk fyldes med vand flere gange dagligt, eventuelt efter fodring med mælk. Den tilsynsførende dyrlæge vurderer ud fra skålernes udseende på kontroltidspunktet og landmandens udsagn, om kalvene reelt har haft permanent adgang til vand, hvilket i de fleste tilfælde er ligetil. I enkelte situationer, hvor den tilsynsførende dyrlæge har vanskeligt ved at vurdere, om kalvene normalt har permanent adgang til vand, kan dyrlægen, som en støtte i forbindelse med vurderingen, ønske at tildele nogle af kalvene vand, for at understøtte den umiddelbare vurdering med en observation af kalvenes reaktion herpå.

Operative indgreb	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Kalve afhornes uden forudgående bedøvelse	0	2
Kalve over 3 mdr. afhornes af producenten	10	0
Kalve afhornes med ætsende stoffer, elastrator el. lign.	0	1
Kalve mgl. længerevarende smertebeh. efter kastration	1	0

Tabel 6. antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende operative indgreb.

Tabellen viser, at der stadig i enkelte besætninger foretages afhorning af kalve uden bedøvelse, samt at det også en sjælden gang forekommer, at afhorning ikke foretages korrekt, efter den procedure, der er beskrevet i reglerne om afhorning af dyr. Af tabellen ses, at det ved velfærdskontrollen også indskræpes, at det kun er kalve under tre måneder, der må afhornes af landmanden, når bedøvelse af den enkelte kalv er foretaget af en dyrlæge umiddelbart forud for afhorningen.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser o. antal døde dyr og medicinforbrug mangler	52	7
Optegnelser opbevares ikke i 3 år	3	1

Tablet 7. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug.

Optegnelser af den medicin, der bruges i besætningen og af antallet af døde dyr, kniber det fortsat med i 2005.

5.2.2 Resultater velfærdskontrol i besætninger med kvæg over 6 måneder.

Forhold vedr. personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Kreaturene behandles ikke forsvarligt	8	1
Årligt dyrlægetilsyn mangler	1	0
Syge og tilskadekomne dyr passes ikke forsvarligt	23	3
Afblødning efter brug af boltpistol mangler	1	0

Tablet 8. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende personale, management og tilsyn.

At syge eller tilskadekomne dyr, ikke passes forsvarligt er det forhold, der er indskærpet næstflest (23) gange i besætninger med kvæg over 6 måneder. Forholdet er endvidere meldt til politiet tre gange. Dette viser, at det er væsentligt at sætte fokus på, at der skal være tilstrækkeligt personale med de rette kvalifikationer til at kunne føre nøje tilsyn med hvert enkelt dyr i besætningen. Når der ved den daglige gennemgang af besætningen konstateres syge eller tilskadekomne dyr, er det vigtigt, at der tages hånd om disse dyr og at sikre, at dyrene får den opmærksomhed sygdom eller tilskadekomst kræver, såsom isolering i en sygeboks, blødt leje, optimal foder og vandforsyning, dyrlægebehandling mm. Af tabel 10 nedenfor fremgår det endvidere, at mangel på egnede arealer til isolering af syge dyr er indskærpet to gange i 2005.

Bevægelsesfrihed og pladsforhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Dyrene har ikke den fornødne bevægelsesfrihed	6	0

Tablet 9. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende kvægs bevægelsesfrihed og pladsforhold.

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Udegående dyr kan ikke finde ly for vejr og vind	1	1
Bygningens materialer er skadelig for dyrene	4	0
Staldklimaet er skadeligt for dyrene	5	0
Der er ikke nok lys 9-17	2	0
Der mangler egnede arealer til isolering af syge dyr	2	0
Egnet reservesystem til mekanisk ventilationssystem mgl.	3	0

Tabel 10. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Der er givet indskærper for flere bygningsmæssige forhold, som ikke var i overensstemmelse med reglerne, såsom at bygningens materialer er skadelige for dyrene med eksempelvis skarpe kanter, at der mangler lys i stalden og at staldklimaet er skadeligt for dyrene. Det er også indskærpet, at udegående dyr mangler ly for vejr og vind. Der er endvidere foretaget anmeldelse til politiet for dette forhold.

Forhold vedrørende foder og vand	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Foder opfylder ikke sundhedsmæssige behov	12	3

Tabel 11. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende mangler ved foder og vand.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	25	8
Optegnelser opbevares ikke i 3 år	1	3

Tabel 12. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet For mangler vedrørende optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug.

Optegnelser over den medicin, der bruges i besætningen, og over antallet af døde dyr kniber det fortsat med i 2005.

5.3 Resultater af velfærdskontrollen i svinebesætninger

I 2005 fordelte antallet af indskærpede forhold og antallet af forhold, der er meldt til politiet sig som angivet i nedenstående tabeller. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet eller meldt til politiet, tallene er således ikke udtryk for antallet af besætninger, der har modtaget indskærper eller er blevet meldt til politiet. I alt er 46 besætninger meldt til politiet i 2005.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Dyrene passes ikke af tilstrækkeligt personale	1	1
Dyrene passes ikke omsorgsfuldt	49	0
Syge og tilskadekomne dyr passes ikke forsvarligt	88	29
Søer og gylte sættes ikke i løsdrift 4 uger efter løbning	1	0
Afblødning efter brug af bolt pistol mangler	41	2
Funktionsdygtig bolt pistol mangler	10	1
Skjul mangler ved sammenblanding af svin	3	0
Foranstaltninger mod aggressivitet mangler (fx rodemat.)	4	4
Aggressive svin isoleres ikke	6	0

Tabel 13. Antal forhold der er indskærpet eller anmeldt til politiet vedrørende personale, management og tilsyn.

Som det fremgår af tabellen er der registreret et større antal situationer, hvor syge og tilskadekomne dyr ikke passes forsvarligt. Uanset at der er tale om en pæn nedgang både hvad angår indskærpelser og politianmeldelser, er det et problem, der fortsat skal gives opmærksomhed med henblik på forbedring. De lidelser, der er registreret hos de pågældende dyr, omfatter bl.a. lidelser i bevægeapparatet som f.eks. brud eller ledbetændelse, skuldarsår (se omtale side 35), halebid, store brok etc. Det kan ikke undgås, at dyr bliver syge eller kommer til skade, men når det sker, er det vigtigt, at dyrene omgående håndteres på en måde, så de beskyttes bedst muligt mod smerte lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe efter dyreværnslovens bestemmelser. Der kan være tale om, at dyrene skal gives særlig pleje eller medicinsk behandling, eller at dyret skal aflives, såfremt der ikke er udsigt til helbredelse, eller hvis der er tale om en smertefuld lidelse, hvor det ikke er forsvarligt at lade dyret leve. I mange situationer vil det være påkrævet at anbringe dyret i en sygesti, der er indrettet, så der tages særligt hensyn til syge og tilskadekomne dyrs særlige behov, jf. det under tabel 14 anførte.

Bevægelsesfrihed og pladsforhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Arealkrav fravænnings-, avls og slagtesvin ikke overholdt	16	6
Arealkrav i sygestier overholdes ikke	9	2
Svin kan ikke lægge sig, hvile, rejse sig uden besvær	9	0
Søer/gylte kan ikke lægge sig, hvile, rejse sig uden besvær	3	3
Arealkrav i ornestier ikke overholdt	25	2
Plads til faringshjælp bag soen mangler	1	0
Arealkrav til søer ikke overholdt	1	0
Min. 90 cm fast gulv fra krybbe i enkeltbokse t. søer mgl.	1	0
Krav til fast/drænet gulv til søer/gylte ikke overholdt	2	0
Svinene har ikke den fornødne bevægelsesfrihed	2	0

Tabel 14. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende svins bevægelsesfrihed og pladsforhold.

Det fremgår, at arealkrav til ornestier i en del tilfælde ikke er overholdt, der er her både tale om de tilfælde, hvor stien alene benyttes til ophold for ornen og de tilfælde, hvor stien også benyttes til bedækning. I sidstnævnte tilfælde stilles krav om en større sti. I et mindre antal tilfælde har arealkrav til sygestier ikke været overholdt, se også det under tabel 15 anførte.

Bygningmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Bygningens materialer er skadelig for svinene	8	1
Bygningens materialer kan ikke rengøres effektivt	10	0
Staldklimaet er skadeligt for dyrene	2	1
Stalden holdes ikke ren og hygiejnisk	6	1
Alarmsystem virker ikke ved afprøvning (mek. ventilation)	36	0
Egnet reservesystem til mekanisk ventilationssystem mgl.	4	0
Der er ikke nok lys (krav min. 40 lux 8 timer daglig)	31	2
Orner kan ikke se andre svin eller mgl. tørt leje	1	0
Der er ikke nok sygestier	97	14
Faciliteter i sygestier så svin kan regulere kropstemp mgl.	52	4
Der mangler blødt underlag i 2/3 af gulvarealet i sygestier	114	8
Lejearealet er ikke tilstrækkelig rent og drænet	25	4
Hård, jævn og stabil gulvoverflade mangler	1	4
Rode – og beskæftigelsesmateriale til svin mangler	233	24
Søer/gylte mangler redebygningsmateriale	12	0
Pattegrise mangler separat strøet hvileareal	3	0
Svin > 20 kg mangler overbrusningsanlæg	9	0
Søer/gylte mangler overbrusningsanlæg	2	2
Søer/gylte mangler rode- og beskæftigelsesmateriale	6	0

Tablet 15. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende bygningmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Som det fremgår har der været et stort antal indskærpelser og anmeldelser til politiet for forskellige forhold vedrørende sygestier. Den 1. januar 2005 blev der indført et krav om, at der skal etableres et tilstrækkeligt antal sygestier i svinebesætninger, og der blev ligeledes stillet visse krav til indretningen af disse sygestier. Det er individuelt, hvor mange sygestier der er behov for i den enkelte besætning, men det er et krav, at der altid er mindst en sygesti klar til brug. Der vil være situationer, hvor der er forsvarligt, at lade et sygt eller tilskadekommet dyr blive i flokken, medens det i andre situationer er nødvendigt at flytte dyret til en sygesti. Dette vil f.eks. være tilfældet, når dyret er svækket i forhold til øvrige dyr i flokken eller, hvis det har et sår (f.eks. halebid), som kan forværres ved, at de øvrige dyr bider i det.

Sygesti mangler.
 Syge og tilskadekomne dyr er
 anbragt på staldgangen under
 forhold, der ikke tilgodeser
 disse dyrs særlige behov.

Sygestierne skal være indrettet således, at de tilgodeser de særlige behov, som syge og tilskadekomne dyr har for at kunne regulere deres kropstemperatur, for rolige omgivelser, for mere plads og for blødt underlag at ligge på. Ved anbringelse af dyr i en korrekt indrettet sygesti vil deres forhold og dermed deres helbredelsesmuligheder bedres betydeligt, dels på grund af indretning og pladsforhold i sygestien, dels fordi tilsynet med dyrene kan intensiveres.

Forhold vedrørende foder og vand	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Svin > 2 uger mangler adgang til vand til enhver tid	5	2
Svin skal fodres ikke daglig/ adgang til foder mgl. for alle	2	2
Søer og gyltes mætheds- og tyggebehov opfyldes ikke	16	2

Tabel 16. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende fodrer og vand.

Operative indgreb	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Indgreb u. diagn. eller terapeutisk formål/identifikation	1	0
Der foretages rutinemæssig slibning af hjørnetænder	8	0
Der foretages rutinemæssig halekupering	9	1
Kastration foretages senere end 2. – 7. levedøgn	3	0
Svin, der kastreres efter 7 dg. mgl. længerevar. smertebeh.	1	1
Halekupering foretaget senere end 4. levedøgn	0	1
Mere end halvdelen af halen kuperet	0	1
Tænder klippes / trækkes ud	0	1

Tabel 17. Antal forhold der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende operative indgreb.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser o. antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	77	8
Optegnelser opbevares ikke i 3 år	7	0

Tabel 18. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende optegnelser over antal døde dyr og medicinforbrug.

5.4 Resultater af velfærdskontrollen i fårebesætninger

I tabel 19-21 angives antallet af gange forhold i fårebesætninger gav anledning til indskærpelse eller anmeldelse til politiet. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet eller meldt til politiet, tallene er således ikke udtryk for antallet af besætninger, der har modtaget indskærpelse eller er blevet meldt til politiet. I forbindelse med velfærdskontrollen 2005 er i alt to besætninger blevet meldt til politiet.

Forhold vedr. personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Fårene behandles ikke forsvarligt	1	1
Årligt dyrlægetilsyn mangler	5	0
Syge og tilskadekomne dyr passes ikke forsvarligt	2	1
Afblødning efter brug af bolt pistol mangler	2	0

Tabel 19. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende personale, management og tilsyn.

Af tabellen fremgår, at den hyppigste årsag til indskærpelse er, at der ikke er gennemført et årligt dyrlægetilsyn. De to anmeldelser til politiet, der er givet ved velfærdskontrollen 2005, er givet for forhold, hvor får ikke er passet forsvarligt, og i situationer, hvor der ikke er taget tilstrækkelig hånd om syge eller tilskadekomne dyr. Det er vigtigt at fokusere på, at der er tilstrækkeligt og kvalificeret personale til at føre tilsyn med fårene, således at syge eller tilskadekomne dyr kommer under pleje og behandling eller alternativt aflives, såfremt der er en slet prognose for restitution.

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Udegående dyr kan ikke finde ly for vejr og vind	4	0
Staldklimaet er skadeligt for dyrene	1	0
Der er ikke nok lys i dagtimerne	1	0

Tabel 20. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Det fremgår bl.a. af tabellen, at der er givet fire indskærpelse, hvor det er konstateret, at udegående får ikke har kunnet finde ly for vejr og vind i vinterperioden eller perioder med vinterlignende vejr. Det skal i denne forbindelse nævnes, at kravet om læskur eller bygning, ifølge

Det Veterinære Sundhedsråds og Dyreværnsrådets udtalelse om udegående dyr, kun kan fraviges under forudsætning af, at dyrene holdes på store arealer, hvorpå der er en beplantning, som yder en høj grad af både læ og beskyttelse mod nedbør og har en særligt veldrænet bund (f.eks. et tykt lag grannåle).

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser o. antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	7	0

Tabel 21. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende manglende optegnelser over antal døde dyr og medicinforbrug

5.5 Resultater af velfærdskontrollen i gedebesætninger

Der er i alt givet otte indskærpelser ved velfærdskontrollen i gedebesætninger for forhold, der fordeler sig som det fremgår af tabellerne 22-24 nedenfor. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet, tallene er således ikke udtryk for antallet af besætninger, der har modtaget indskærpelse. Ingen besætninger med geder er meldt til politiet i 2005.

Forhold vedr. personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Gederne behandles ikke forsvarligt	1	0

Tabel 22. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende personale, management og tilsyn.

Operative indgreb	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Geder kastreres uden forudgående lokalbedøvelse	4	0

Tabel 23. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende operative indgreb.

Som i 2004 konstateres det igen ved velfærdskontrollen i 2005, at der foretages kastration af gedekid uden, at der først er foretaget lokalbedøvelse. Ifølge reglerne skal dyrlægen lægge en lokalbedøvelse på kid før kastration.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser o. antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	3	0

Tabel 24. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende manglende optegnelser over antal døde dyr og medicinforbrug

Af tabellen fremgår, at forhold vedrørende manglende optegnelse af medicinforbrug eller af antallet af døde dyr i besætningen er indskærpet 3 gange.

5.6 Resultater af velfærdskontrollen i pelsdyrbesætninger

Kontrollen var primært rettet mod minkbesætninger. Antallet af indskærpede forhold fordelte sig som angivet i nedenstående tabeller. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet, tallene er således ikke udtryk for antallet af besætninger, der har modtaget indskærpelse. Der blev i 2005 ikke indgivet anmeldelse til politiet som følge af velfærdskontrol i pelsdyrbesætninger.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Årligt dyrlægetilsyn mangler	1	0

Tabel 25. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende personale, management og tilsyn.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser o. antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	3	0
Optegnelser opbevares ikke i 3 år	4	0

Tabel 26. Antal forhold, der er indskærpet for mangler vedrørende optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinanvendelse.

Som det fremgår af tabel 25 og 26 er der ved velfærdskontrollen i besætninger med pelsdyr givet i alt otte indskærpelser i 2005. I 2004 var antallet af indskærpelser 57, nedgangen er især markant for så vidt angår administrative forhold.

5.7 Resultater af velfærdskontrollen i hestebesætninger

Antallet af indskærpede forhold og antal forhold, der er meldt til politiet i forbindelse med velfærdskontrollen i hestebesætninger i 2005, fremgår af tabel 27-29. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet eller meldt til politiet, tallene er således ikke udtryk for antallet af besætninger, der har modtaget indskærpelse eller er blevet meldt til politiet. I alt blev to besætninger med heste meldt til politiet i 2005.

Forhold vedr. personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Hestene behandles ikke forsvarligt	4	1
Syge og tilskadekomne dyr passes ikke forsvarligt	2	0

Tabel 27. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for forhold vedrørende personale, management og tilsyn.

Af tabel 27 fremgår, at der i 2005 er givet fire indskærpelser fordi heste ikke er behandlet forsvarligt. Der er endvidere foretaget en anmeldelse til politiet for dette forhold. Af tabellen

fremgår også, at der er givet to indskærpelser i forbindelse med velfærdskontrollen fordi syge eller tilskadekomne dyr mangler pleje eller behandling.

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold anmeldt til politiet
Udegående dyr kan ikke finde ly for vejr og vind	4	0
Bygningens materialer er skadelig for dyrene	1	0
Bygningens materialer kan ikke rengøres effektivt	1	0
Staldklimaet er skadeligt for dyrene	3	0

Tabel 28. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold og forhold omkring berigelse af dyrenes nærmiljø.

Det kan af tabellen ses, at der i fire tilfælde er indskærpet, at udegående dyr mangler adgang til ly for vejr og vind i vinterperioden eller perioder med vinterlignende vejr. Kravet om læskur eller bygning kan fraviges under helt særlige forhold for islandske heste og shetlandspønyer, jf. bemærkningerne under tabel 20.

Forhold vedrørende foder og vand	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Behov for foder og vand dækkes ikke	2	1

Tabel 29. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for forhold vedrørende foder og vand.

Af tabellen fremgår, at der i 2005 er givet to indskærpelser fordi dyrenes behov for foder og vand ikke var dækket, ligesom samme forhold i et tilfælde er meldt til politiet .

5.8 Resultater af velfærdskontrollen i fjerkræbesætninger

5.8.1 Resultater af velfærdskontrollen med æglæggende høner i buranlæg

For så vidt angår æglæggende høner i buranlæg fordelte antallet af forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet, sig som angivet i tabel 30-33. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet, tallet er således ikke udtryk for antal besætninger, der har modtaget indskærpelser.

Der var i 2005 i alt 65 traditionelle buranlæg (et fald på fem siden 2004) og syv såkaldt stimulusberigede buranlæg (en stigning på tre siden 2004). Frekvensen for kontrollen med buranlæg er fastsat således, at alle anlæg kontrolleres mindst en gang årligt.

Som det fremgår af nedenstående er der givet indskærpelser for 20 forhold. De 10 forhold, der er meldt til politiet, angår to besætninger.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Uforsvarlig behandling af dyr	0	2
Ikke omsorgsfuld behandling	0	2
Manglende dagligt tilsyn	0	1
Døde høner fjernes ikke	1	0
Utilstrækkeligt uddannet personale	0	1

Tabel 30. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende personale, management og tilsyn.

Bevægelsesfrihed og pladsforhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Utilstrækkelige rum/arealer	0	1
For lidt areal pr. høne	2	0

Tabel 31. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende bevægelsesfrihed og pladsforhold.

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Utilstrækkeligt lys til tilsyn	2	0
Manglende tussmørkeperioder	1	0
Manglende renholdelse	1	0
Manglende kloslidningsanordninger	12	0
Manglende eller defekt alarmsystem for strømsvigt	1	0

Tabel 32. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Det fremgår af tabellen, at der er givet 12 indskærpelser vedrørende kloslidningsanordninger, der er en form for slibebehandling, der hindrer, at høner får meget lange kløer, der kan føre til abnorme tåstillinger og smerte hos dyrene. Kravet om kloslidningsanordninger blev i 2002 indført som et nyt krav, som også eksisterende buranlæg skulle opfylde pr. 1. januar 2003. Dette var også en hyppig årsag til indskærpelse i 2004.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold anmeldt til politiet
Optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	0	1

Tabel 33. Antal forhold, der er meldt til politiet for mangler vedrørende optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug.

Høner i stimulusberiget bur

Fritgående høner, eksempel på et alternativt system

5.8.2 Resultater af velfærdskontrollen med æglæggende høner i alternative systemer

Antallet af indskærpede eller anmeldte forhold i alternative systemer med æglæggende høner fremgår af tabel 34 – 37. Der blev i 2004 udført kontrol i 44 besætninger med alternativt hold af æglæggende høner, heraf 37 besætninger med mindst 350 æglæggende høner, og syv besætninger med under 350 æglæggende høner. Kun de besætninger, der har mindst 350 æglæggende høner, er omfattet af Justitsministeriets specifikke bestemmelser om beskyttelse af æglæggende høner. I besætninger med under 350 høner er de generelle, dyreværns-mæssige bestemmelser kontrolleret.

I de syv besætninger med under 350 æglæggende høner, der blev kontrolleret i 2005, blev der ikke konstateret nogen overtrædelser.

De overtrædelser, der er blevet konstateret i besætninger med mindst 350 æglæggende høner, fremgår af tabellerne nedenfor. Der synes ikke at være tale om, at nogle forhold overtrædes hyppigere end andre. I alt er der givet indskærpelser for 10 forhold. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet, tallet er således ikke udtryk for antal besætninger, der har modtaget indskærpelser. Som det fremgår er en besætning meldt til politiet i 2005.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Døde høner fjernes ikke	1	0

Tabel 34. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende personale, management og tilsyn.

Bevægelsesfrihed og pladsforhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold anmeldt til politiet
Manglende overholdelse af arealkrav	0	1

Tabel 35. Antal forhold, der er meldt til politiet vedrørende hønernes bevægelsesfrihed og pladsforhold

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold anmeldt til politiet
Utilstrækkelig strøelse	1	0
Udgangsåbninger for små	1	0
Siddepinde ikke hævet over gulv/nytteareal	2	0
Manglende eller defekt alarmsystem for strømsvigt	1	0
Dårligt staldklima (støvindhold, luftcirkulation m.v.)	1	0

Tabel 36. Antal forhold, der er indskærpet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Forhold vedrørende foder og vand	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Utilstrækkeligt antal drikkenipler	2	0
For lidt fodertrugplads	1	0

Tabel 37. Antal forhold, der er indskærpet for forhold vedrørende foder og vand.

5.8.3 Slagtekyllinger

For slagtekyllingebesætninger udvælges årligt 5%, dog mindst 50 af besætningerne til velfærdskontrol. Da der er i størrelsesordenen 300 besætninger, blev der i 2004 udpeget 50 besætninger til velfærdskontrol. Kontrollen skal udføres tidligst en uge før, at kyllingerne skal slagtes. I to tilfælde af besætningsophør kunne der ikke findes erstatningsbesætninger med kyllinger, der var højst en uge før slagtetidspunktet. Kontrollen er derfor udført i 48 besætninger.

Der er i alt givet indskærpelser for 45 forhold, og meddelt påbud i to tilfælde. Der kan være besætninger, hvor flere forhold er indskærpet eller meldt til politiet, tallene er således ikke udtryk for antal besætninger, der har modtaget indskærpelser eller er blevet meldt til politiet. En besætning er meldt til politiet i 2005 for fire forskellige forhold.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Indskærpelser	Påbud	Politianmeldelser
Utilstrækkelig aflivning / behandling af syge dyr	4	2	0
Uforsvarlig og ikke omsorgsfuld behandling af dyr	0	0	1

Tabel 38. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet vedrørende personale, management og tilsyn.

Bevægelsesfrihed og pladsforhold	Indskærpelser	Påbud	Politianmeldelser
Overskridelse af max. belægningsgrad	8	0	0

Tabel 39. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende hønernes bevægelsesfrihed og pladsforhold

Den maksimale belægningsgrad var i 2005 på 41 kg pr. m² gulvareal, og der har i den forbindelse været givet otte indskærpelser ved velfærdskontrollen.

Påbud om udarbejdelse af en handlingsplan gives i de tilfælde, hvor der er konstateret en uacceptabel høj forekomst af trædepudesvidninger på kyllingernes fødder. I medfør af lov om hold af slagtekyllinger kan fødevareregionen afkræve den besætningsansvarlige en handlingsplan for afhjælpning af de forhold, der har ført til den uacceptable tilstand. Et sådant påbud blev i forbindelse med stikprøvekontrollen givet i syv tilfælde.

Under visse omstændigheder, blandt andet, når fødevareregionen konstaterer væsentlige eller gentagne velfærdsproblemer i en besætning, kan fødevareregionen påbyde belægningsgraden nedsat til under den normalt tilladte maksimale grænse. Der har ikke i forbindelse med velfærdskontrollen 2005 været konstateret forhold, der afstedkom et påbud om at nedsætte belægningsgraden til under den gældende maksimale belægningsgrad.

Bygningsmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Påbud	Antal forhold meldt til politiet
Forkert sammensætning af lysprogrammer	15	0	1
For lav lysintensitet i perioder med lys	3	0	1
Manglende dæmrings-/skumringsperioder	8	0	1
Strøelsen ikke tør og løs i overfladen	4	0	0
Utilfredsstillende staldklima	1	0	0
Materialer, rum eller udstyr kan være til skade	2	0	0

Tabel 40. Antal forhold, der er indskærpet eller meldt til politiet for mangler vedrørende bygningsmæssige forhold eller berigelse af dyrenes nærmiljø.

Der er, som det fremgår af tabellen, givet 15 indskærpelser vedrørende sammensætning af lysprogrammer. Bestemmelserne om lysprogrammer i bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion indebærer blandt andet, at kyllingerne i dag 5 – 12 efter udrugning skal have en mørkeperiode på mindst 8 sammenhængende timer. I slutningen af 2003 blev dette krav taget op til overvejelse, men overvejelserne resulterede i, at kravet blev fastholdt. Overtrædelser afstedkommer derfor typisk indskærpelse, og anmeldelse til politiet, hvis forholdet ikke bringes i overensstemmelse med reglerne.

Som det fremgår, er der indgivet politianmeldelse for overtrædelse af 4 forskellige forhold, der alle angik den samme producent.

5.8.4 Resultater af velfærdskontrol i besætninger med kalkuner, gæs og ænder

Udover den kommercielle produktion af æg og slagtekyllinger findes der en vis produktion af kalkuner, gæs og ænder. Af sådanne besætninger er der i 2005 blevet kontrolleret 14 i alt, hhv. fem besætninger med kalkuner, fem med gæs og fire med ænder. Indskærpelser i forbindelse hermed fremgår af tabel 41-43.

Forhold vedrørende personale, management og tilsyn	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Manglende årligt dyrlægetilsyn	1	0

Tabel 41. Antal forhold, der er indskærpet vedrørende personale, management og tilsyn.

Bygningmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø	Antal indskærpede forhold	Antal forhold anmeldt til politiet
Materialer kan være skadelige	1	0
Manglende reserve-/ eller alarmsystem (vent.)	1	0

Tabel 42. Antal forhold, der er indskærpet for mangler vedrørende bygningmæssige forhold og berigelse af dyrenes nærmiljø.

Administrative forhold	Antal indskærpede forhold	Antal forhold meldt til politiet
Optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug mangler	2	0
Optegnelser opbevares ikke min. 3 år	1	0

Tabel 43. Antal forhold, der er indskærpet for mangler vedrørende optegnelser over antal døde dyr og/eller medicinforbrug.

5.8.5 Oversigt over antal besætninger, som blev meldt til politiet i forbindelse med velfærdskontrollen i besætninger i 2005

Dyreart	Antal besætninger, der er meldt til politiet
Kvæg	28
Svin	46
Får	2
Geder	0
Pelsdyr	0
Heste	2
Æglæggende høner, buranlæg	2
Æglæggende høner, alternative systemer	1
Slagtekyllinger	1
Kalkuner, gæs, ænder	0

Tabel 44. Antal besætninger, der er meldt til politiet i forbindelse med velfærdskontrollen i besætninger.

Anmeldelse til politiet er indgivet ved ordinære kontrolbesøg i de tilfælde, hvor der konstateres forhold, som efter den tilsynsførende dyrlæges opfattelse må karakteriseres som groft uforsvarlig behandling af dyr eller, hvis særlige tilfælde af uforsvarlig behandling af dyr har betinget en anmeldelse. I andre tilfælde er der indgivet anmeldelse, når det ved et opfølgende besøg blev konstateret, at et indskærpet forhold ikke er rettet. Det opfølgende besøg aflægges efter en frist, der er afhængig af forholdets karakter. Et antal af de indskærpelser, der er givet i 2005 vil først blive fulgt op ved et opfølgende besøg i 2006. Det kan således ikke udelukkes, at velfærdskontrollen i besætninger i 2005 giver anledning til et større antal anmeldelser til politiet end det ovenfor angivne.

5.8.6 Dyrlægers anmeldepligt ved dyreværns-mæssigt uforsvarlige forhold

I henhold til dyreværnslovens bestemmelser har en dyrlæge, der bliver bekendt med, at dyr behandles uforsvarligt, pligt til at anmelde forholdet til politiet. Pligten gælder dog ikke, hvis dyrlægen sørger for, at det uforsvarlige forhold straks rettes. Er der derimod tale om groft uforsvarlige forhold, skal der altid ske anmeldelse til politiet.

I forbindelse med velfærdskontrollen i besætninger i 2005 er en praktiserende dyrlæge blevet meldt til politiet, idet dyrlægen efter den tilsynsførende dyrlæges opfattelse var vidende om groft uforsvarlige forhold i besætningen uden, at dette var meldt til politiet. Der var tale om en svinebesætning, hvor der ved kontrollen blev påvist flere alvorlige forhold, der blev karakteriseret som groft uforsvarlig behandling af dyr.

6 Velfærdskontrol i forbindelse med transport af dyr

Fødevareregionernes tilsynsførende dyrlæger kan ved velfærdskontrollen i forbindelse med transport af dyr til slagteri, via samlesteder og ved udførsel direkte fra besætninger finde dyreværnsmæssigt betænkelige forhold, der enten relaterer sig til dyrenes ophold i besætningen, og som evt. gør dem uegnede til transport, eller relaterer sig til rent transportmæssige forhold som bl.a. transportmidlets indretning, pladskrav, håndtering af dyrene og ledsagende dokumenter. I nogle tilfælde vil de dyreværnsmæssige forhold, som er fundet ved velfærdskontrollen i forbindelse med transport af dyr, involvere både besætningsejer, chauffør og den ansvarlige for transportvirksomheden, mens det i andre tilfælde kun vil være enkelte af disse, som er involveret.

6.1 Resultater af velfærdskontrol med dyr transporteret til slagtning

I forbindelse med, at dyr transporteres til slagteri, har de tilsynsførende dyrlæger på slagteriet i en række tilfælde konstateret forhold, der gav anledning til, at besætningsejer, chauffør og/eller den ansvarlige for transportvirksomheden er blevet meldt til politiet. Antal anmeldelser fordelt på dyreart fremgår af nedenstående oversigt.

Dyreart	Antal anmeldelser til politiet
Svin	124
Kvæg	169
Får	1
Slagtekyllinger	8

Tabel 45. Antal forhold, der er anmeldt til politiet i forbindelse med transport til slagtning.

Anmeldelserne til politiet omfattede for svins vedkommende i alt 132 forhold og for kvægs vedkommende 172 forhold. For så vidt angår får og slagtekyllinger svarede antal anmeldelser til antal forhold.

Karakteren af de forhold, der gav anledning til anmeldelser til politiet fremgår af tabel 46 og 47.

Dyreart	Forhold	Antal forhold
Svin	Støttehalthed	26
	Springhalthed	11
	Knoglebrud	8
	Lav indvendig højde i køretøj	23
	Skulderrsår	25
	Navlebrok	12
	Halebid	10
	Slagmærker	10
	Overlæs på køretøj	6
	Bylder	5
	Blodøre	3
	Afmagrethed	2
	Sår ved trykning	1
	Manglende strøelse i køretøj	1
	Transport af højdrægtige dyr	1

Tabel 46. Antal forhold, fordelt på årsag, der er meldt til politiet i forbindelse med transport af svin til slagting.

For svin er det især forhold relateret til dyrenes bevægeapparat (e. g. haltheder og knoglebrud), som har forårsaget anmeldelse til politiet, og i den forbindelse vil ofte både besætningsejer, chauffør og den ansvarlige for transportvirksomheden være anmeldt.

Som det fremgår af tabel 46 udgør skulderrsår hos søer den næststørste gruppe af forhold, der er meldt til politiet fra slagterier. Søer med skulderrsår har ligeledes givet anledning til anmeldelser i forbindelse med velfærdskontrollen i besætninger og på samlesteder. Det er skulderrsår, der er bedømt som grad 3 eller grad 4, jf. nedenfor, der er anmeldt.

Skulderrsår er karakteriseret ved en læsion over skulderbladet. I de første stadier er såret af overfladisk karakter, hvor kun overhuden er inddraget (grad 1 og 2). Såfremt der ikke gribes ind i tide, eksempelvis ved at give søerne et blødere underlag, kan læsionen udvikle sig til sår af mere kronisk karakter, der også inddrager underliggende væv. Et sår, hvor underhuden er inddraget, og hvor der ses voldsom granulationsvævs-/arvævsdannelse karakteriseres som grad 3, medens et sår, der har udviklet sig med blotlagt knogle/knoglenydannelser karakteriseres som grad 4.

So med skulderrsår på et samlested

Skulderrsår såvel de mildere som de sværere grader kan afhele forholdsvis hurtigt med dannelsen af ar, når søerne tilbydes en anden opstaldningsform med blødere underlag. Ved velfærds-kontrollen i besætninger og på samlesteder er det søer med aktive skulderrsår, der har givet anledning til anmeldelse til politiet, men ved kontrollen på slagterier er der i nogle tilfælde indgivet anmeldelse for søer, der er leveret til slagtning med afhelede skulderrsår. På en levende so med et afhelet skulderrsår vil det normalt ikke være muligt at erkende hvilken grad såret har været før afhelingen. Først efter den slagtemæssige behandling kan dette være muligt. Nogle af anmeldelserne fra slagterier vedrører afhelede skulderrsår, hvor der efter den slagtemæssige behandling er vurderet, at soen havde haft et skulderrsår af grad 3 eller 4.

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at det er fagligt korrekt at anmelde ophælede skulderrsår. Denne opfattelse bygger på, at Det Veterinære Sundhedsråd har udtalt, at udviklingen af kroniske skulderrsår påfører søerne en ikke ubetydelig smerte, lidelse, varigt mén og væsentlig ulempe og er tegn på manglende omsorg for søernes situation, og at Rådet anser udviklingen af kroniske skulderrsår hos søer for en tilstand, der kan forebygges eller afhjælpes tidligt i forløbet ved tilstrækkelig opmærksomhed fra staldpersonalets side. Rådet finder derfor, at optræden af kroniske skulderrsår (grad 3 og 4) er dyreværnmæssigt stærkt kritisabelt. Det er således udviklingen af disse skulderrsår, der er dyreværnmæssigt stærkt kritisabelt, og det forhold, at skulderrsåret senere er ophælet, ændrer ikke ved, at soen under udviklingen har været påført en ikke ubetydelig smerte, lidelse, varigt mén og væsentlig ulempe, hvilket er tegn på manglende omsorg for soens situation.

Fødevareregionerne har indberettet, at der er foretaget 34 indskærpelser for i alt 46 forhold ved velfærdskontrol i relation til transport af svin til slagterier. Indskærpelserne vedrører forhold såsom slagmærker, navlebrok, støttealthed, knoglebrud, sår, manglende strøelse, overlæs på køretøj, fastklemning af dyr på køretøj, lav indvendig højde i køretøj, ventilationsforhold, stor afstand mellem vognbund og bagsmæk, manglende godkendelse af køretøj samt manglende autorisation som transportvirksomhed.

Dyreart	Forhold	Antal forhold
Kvæg	Transport af højdrægtige dyr	144
	Kroniske betændelsestilstande	7
	Afhorning	5
	Afmagrethed	4
	Springalthed	4
	Knoglebrud	2
	Manglende strøelse i køretøj	2
	Hofteskred	1
	Halelæsion	1
	Overlæs på køretøj med døde dyr	1
	Samtransport af uens størrelse dyr	1
	Får	Transport af højdrægtige dyr
Slagtekyllinger	Overlæs på køretøj	5
	Overlæs på køretøj med døde dyr	3

Tabel 47. Antal forhold, fordelt på årsag, der er meldt til politiet i forbindelse med transport af kvæg, får og slagtekyllinger til slagtning.

For kvæg er baggrunden for anmeldelse af transport af drægtige dyr til slagting, at der den 1. juli 2004 trådte en lov om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden i kraft. Samtidig trådte et forbud mod transport af de pågældende dyr i kraft, således at drægtige kreaturer ikke anses for transportegnede i de sidste 28 dage af drægtighedsperioden. Hensigten med transportforbuddet er at beskytte moderdyret mod smerte, lidelse og væsentlig ulempe, idet transport udgør en betydelig belastning af det højdrægtige dyr. Tilsynsførende dyrlæger på slagterierne har således meldt besætningsejere, og i enkelte tilfælde også transportører til politiet, for formodet overtrædelse af forbuddet mod transport, slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

Fødevareregionerne har indberettet, at der er foretaget tre indskærpelser ved velfærdskontrol i relation til transport af kreaturer til slagterier. Indskærpelserne vedrørte knoglebrud, transport af højdrægtige dyr og manglende ledsagedokumenter. For høner er der foretaget en indskærpelse vedrørende dødsfald i koldt vejr af dyr med mangelfuld befjering.

6.2 Resultater af velfærdskontrol med dyr transporteret over samlesteder

Da transport over et samlested med henblik på videre transport udgør en betydelig belastning for dyrene, især i forbindelse med af- og pålæsning af dyrene, skal den tilsynsførende dyrlæge ud over at vurdere, om dyrene har været egnede til transport til samlestedet også vurdere, om dyrene er egnede til den påtænkte videre transport. Der er i den forbindelse konstateret forhold, som har givet anledning til, at besætningsejer, chauffør og/eller den ansvarlige for transportvirksomhederne blevet meldt til politiet. Antal anmeldelser fordelt på dyreart fremgår af nedenstående oversigt.

Dyreart	Antal anmeldelser til politiet
Svin	27
Kvæg	1
Får	1
Heste	1

Tabel 48. Antal anmeldelser til politiet i forbindelse med transport via et samlested.

Anmeldelserne omfatter for svins vedkommende i alt 29 forhold, medens anmeldelserne vedrørende får og heste hver omfatter to forhold. Anmeldelsen vedrørende kvæg omfattede et enkelt forhold.

Karakteren af de forhold, der gav anledning til anmeldelser til politiet fremgår af tabel 49 og 50.

Dyreart	Forhold	Antal forhold
Svin	Skuldarsår	15
	Kroniske betændelsestilstande	3
	Overlæs på køretøj	3
	Overlæs på køretøj med døde dyr	2
	Støttehalvhed	2
	Navlebrok	1
	Sår	1
	Lav indvendig højde i køretøj	1
	Manglende ventilation på køretøj med døde dyr	1

Tabel 49. Antal forhold, fordelt på årsag, der er meldt til politiet i forbindelse med transport af svin via et samlested.

Dyreart	Forhold	Antal forhold
Kvæg	Manglende strøelse i køretøj	1
Får	Sammensnøring af ben	1
	Manglende strøelse	1
Hest	Overlæs på køretøj	1
	Samtransport af dyr med uens størrelse	1

Tabel 50. Antal forhold, fordelt på årsag, der er meldt til politiet i forbindelse med transport af kvæg, får og heste via et samlested.

6.3 Resultater af velfærdskontrol med dyr udført direkte fra besætninger

I 2005 er der ikke registreret nogen forhold relateret til transport af dyr direkte fra besætninger til udlandet, som har givet anledning til anmeldelse til politiet eller indskærpelser.

6.4 Velfærdskontrol på slagterier

Fødevareregionernes tilsynsførende dyrlæger kan ved velfærdskontrollen i forbindelse med fremdrivning, opstaldning, bedøvelse og afblødning af dyr finde dyreværnsmæssigt betænkelige forhold, der kan give anledning til anmeldelse til politiet af slagteriet, herunder slagteriets personale.

6.4.1 Resultater af velfærdskontrol med slagterier

I 2005 har de tilsynsførende dyrlæger i fødevareregionerne foretaget anmeldelse til politiet af henholdsvis et kreatur- og to svineslagterier. Kreaturslagteriet blev anmeldt for manglende adgang til foder for overnattende dyr og utilstrækkelig strøelse. For så vidt angår svineslagterierne drejede den ene anmeldelse sig om forsinket stikning af grise efter bedøvelse, mens den anden anmeldelse vedrørte mangelfuldt tilsyn med opstaldede dyr, overbelægning i opstaldningsbokse samt manglende adgang til vand.

Herudover blev der givet en indskærpelse til et svineslagteri for at trække en tilskadekommet gris hen til slagtestedet.

7 Koordination af kontrollen

Fødevarestyrelsen planlægger og koordinerer velfærdskontrollen, som udføres af fødevareregionerne. Fødevarestyrelsen har også til opgave at sikre ensartethed i kontrollen, således at gældende regler – og evt. manglende overholdelse af dem – fortolkes ens i fødevareregionerne.

Væsentlige elementer for at skabe ensartet kontrol var arbejdet i ERFA-grupper og afholdelse af temadage.

Der fandtes i 2005 følgende ERFA-grupper på velfærdsområdet:

- ERFA-gruppen for konsum- og rugeægsproducerende fjerkræ, zoonoser og dyrevelfærd
- ERFA-gruppen for velfærd, transport
- ERFA-gruppen for velfærd, tilsyn i svinebesætninger
- ERFA-gruppen for velfærd, tilsyn i kvægbesætninger

I hver ERFA-gruppe deltager en person fra Fødevarestyrelsen og en fra hver af fødevareregionerne.

Det arbejdes imod at afholde en årlig temadag om hver dyreart for dyrlægerne i fødevareregionerne. Derudover tager Fødevarestyrelsen relevante problemstillinger op ad hoc.

8 Den fremtidige kontrol

Det er målet, at kontrollen skal medføre forbedret velfærd i besætninger med produktionsdyr. Derfor fortsættes kontrollen som en risikobaseret kontrol i de kommende år. Kontrollen forventes i de kommende år at blive udbygget med mindst en ny risikoparameter årligt. Risikoparametrene vil løbende blive evalueret og eventuelt erstattet af andre. Fødevarestyrelsen vil også de kommende år fortsætte arbejdet med at styrke kvaliteten og ensartetheden af velfærdskontrollen, både i besætninger og i forbindelse med transport og slagtning.

I oktober 2005 offentliggjorde Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ”Rapport om dyrevelfærdskontrol og dyretransporter”. I forlængelse af denne fremlagde regeringen i december 2005 en handlingsplan for bedre dyrevelfærd med en række initiativer til styrkelse af indsatsen. Inden for Fødevarestyrelsens område drejede det sig om:

- Etablering af et dyrevelfærdsrejsehold, med henblik på at styrke og koordinere kontrolindsatsen
- Indførelse af krav om egenkontrolprogram for dyrevelfærd i besætningerne
- Indarbejdelse af dyrevelfærd i de offentligt godkendte sundhedsrådgivningsaftaler i besætningerne
- Gennemførelse af et pilotprojekt om anvendelse af data for antallet af indleverede dyr fra besætninger til destruktionsanstalter, og muligheden for at bruge sådanne oplysninger i forbindelse med risikobaseret udpegning af besætninger til kontrol.

Initiativerne, der ventes gennemført i løbet af 2006, vil sammen med en koordineret og effektiv kontrolindsats yderligere styrke arbejdet for bedre dyrevelfærd.

Oversigt over væsentlige bestemmelser i relation til velfærdskontrollen

Dyreværn generelt

- Dyreværnsloven, lovbekendtgørelse nr. 344 af 13. maj 2005.

Lovgivning m.v. vedrørende flere dyrearter

- Bekendtgørelse nr. 1037 af 14. december 1994 om slagtning og aflivning af dyr med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr
- Bekendtgørelse nr. 1043 af 16. december 1999 om forbud mod brug af visse aggregater, halsbånd m.v. til dyr
- Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr
- Bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr med senere ændring
- Bekendtgørelse nr. 1197 af 19. december 2003 om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål
- Cirkulæreskrivelse nr. 3 af 6. januar 2004 om Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1197 af 19. december 2003 om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og heste, som ikke holdes med henblik på landbrugsmæssige formål
- Lov nr. 269 af 21. april 2004 om forbud mod slagtning og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

Lovgivning vedrørende svin

- Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte med senere ændringer
- Lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin med senere ændringer
- Lov nr. 173 af 19. marts 2001 om udendørs hold af svin
- Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin med senere ændringer

Lovgivning vedrørende kvæg

- Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve med senere ændringer

Lovgivning vedrørende fjerkræ

- Lov nr. 336 af 16. maj 2001 om hold af slagtekyllinger
- Bekendtgørelse nr. 1069 af 17. december 2001 om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion med senere ændringer

- Bekendtgørelse nr. 533 af 17. juni 2002 om beskyttelse af æglæggende høner med senere ændring

Lovgivning vedrørende transport af dyr

- Bekendtgørelse nr. 208 af 17. juni 1964 om transport af dyr med senere ændringer
- Bekendtgørelse nr. 201 af 16. april 1993 om beskyttelse af dyr under transport med senere ændringer
- Rådets forordning (EF) nr. 411/98 af 16. februar 1998 om supplerende normer vedrørende dyrebeskyttelse for lastbiler, der benyttes til befordring af dyr ved over otte timers transporttid
- Bekendtgørelse nr. 674 af 14. juli 2003 om beskyttelse af dyr på samlesteder og andre samlinger af dyr med senere ændringer

Lovgivning vedrørende slagting af dyr

- Lov nr. 269 af 21. april 2004 om forbud mod slagting og aflivning af drægtige produktionsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden
- Bekendtgørelse nr. 1037 af 14. december 1994 om slagting og aflivning af dyr med senere ændringer